

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.009.11.2018

P/18/093

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/093 – Finansowanie działalności ochotniczych straży pożarnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Grzegorz Kapela, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/83/2018 z dnia 10 maja 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Ochotnicza Straż Pożarna w Głowaczowie ¹ Lipa, 26-903 Głowaczów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Bronisław Mikocki - Prezes Zarządu ² (dowód: akta kontroli str. 3-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna³

W okresie objętym kontrolą⁴ Ochotnicza Straż Pożarna w Głowaczowie otrzymała z KG PSP⁵ dotację na realizację zadania publicznego „Zapewnienie gotowości bojowej jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do ksr⁶” oraz za pośrednictwem Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP dotację ze środków MSWiA. Środki publiczne przeznaczone zostały, zgodnie z umowami, na zakup wyposażenia oraz sprzętu ratowniczo-gaśniczego, wykorzystywanego w trakcie prowadzonych działań ratowniczych. W wyniku realizacji zadań, wzrosła gotowość operacyjna jednostki oraz jej możliwości do podejmowania skutecznych działań.

NIK negatywnie ocenia sposób realizacji zakupów współfinansowanych środkami pochodzącymi z dotacji ksr⁶. OSP, niezgodnie z postanowieniami umów dotacyjnych, kwotę dotacji przekazywała na rachunek Gminy Głowaczów i zlecała jej, na podstawie zawartego porozumienia, zakup wyposażenia oraz sprzętu ratowniczo-gaśniczego. W rezultacie Zarząd OSP miał ograniczony wpływ na wybór kupowanego wyposażenia i sprzętu, pod kątem jego przydatności w prowadzonych działaniach ratowniczych.

OSP nie miała również możliwości wyboru sprzedawcy wyposażenia i sprzętu współfinansowanego ze środków dotacji MSWiA, ponieważ Oddział Wojewódzki Związku OSP RP Województwa Mazowieckiego⁷ uzależniał przyznanie dofinansowania od dokonania zakupu w jego Filii w Radomiu. Taki system zakupów uniemożliwiał pozyskanie ofert od innych podmiotów funkcjonujących na rynku oraz ograniczał możliwość dokonania zakupu w sposób oszczędny, z zachowaniem

¹ Dalej także: OSP lub jednostka.

² Organem uprawnionym do reprezentowania podmiotu jest Zarząd OSP. Prezes Zarządu reprezentuje Zarząd OSP na zewnątrz i kieruje całokształtem prac.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Lata 2014-2017.

⁵ Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej.

⁶ Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy

⁷ Dalej: OW ZOSP.

zasady uzyskiwania najlepszych efektów realizowanych zadań finansowanych ze środków publicznych, określonej w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykorzystanie środków publicznych przeznaczonych na działalność OSP

Opis stanu faktycznego

OSP Głowaczów jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w rejestrze stowarzyszeń w Krajowym Rejestrze Sądowym⁹, którego zadaniem jest wykonywanie czynności wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej¹⁰. OSP jest członkiem Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP. Statut OSP z 2002 r., nie był uzgadniany z Komendantem Powiatowym PSP¹¹ w zakresie działań ratowniczych. W marcu 2018 r. uchwalono treść nowego statutu, który został wysłany do Krajowego Rejestru Sądowego. Jak wyjaśnił Prezes OSP, KP PSP miała wgląd do tworzonego statutu i nie wniosła uwag.

W ramach OSP nie wyodrębniono formalnie, tj. zgodnie z uchwałą Związku OSP RP Nr 95/18/2014 z dnia 16 grudnia 2004 r., jednostki operacyjno-technicznej (JOT) do prowadzenia działań ratowniczych. Prezes wyjaśnił, że pomimo, iż w statucie widnieje zapis, że JOT powoływana jest przez Zarząd to uchwała taka nie została podjęta, ponieważ strażacy ochotnicy z miejscowego OSP prowadzili działania ratownicze przed wprowadzeniem obowiązku posiadania statutu. W OSP przyjęto, że członkami JOT są wszyscy strażacy-ochotnicy, którzy spełniają wymagania, tj. mają odpowiedni wiek, posiadają aktualne badania lekarskie i wymagane przeszkolenie.

(dowód: akta kontroli str. 2-7, 14-16, 33-43, 177, 318-320)

1.1. OSP została włączona do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego¹² w 1995 r., na okres nieokreślony. OSP zawarła porozumienie z Komendantem Rejonowym PSP oraz Urzędem Gminy w Głowaczowie w celu określenia praw i obowiązków stron, związanych z włączeniem jednostki do kserg. Jednostka zadeklarowała gotowość operacyjną poprzez włączenie do kserg sił w postaci gaśniczego samochodu bojowego oraz docelowo dwudziestu strażaków. OSP utrzymuje całodobową gotowość operacyjną przez 7 dni w tygodniu. Taka gotowość operacyjna jednostki była uwzględniana przez osoby dyżurne na stanowisku kierowania Komendanta Powiatowego PSP w Koźlenicach, przy dysponowaniu siłami i środkami podmiotów ratowniczych w trakcie podejmowanych działań. O obniżonej gotowości operacyjnej, jednostka informowała stanowisko kierowania KP PSP.

(dowód: akta kontroli str. 9-53, 145-147, 175-181, 318-320)

1.2. W latach 2014-2017 łączna liczba członków OSP, według stanu na koniec roku, wahała się w granicach od 53 do 60 osób. Liczba członków biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych wzrosła z 20 w 2014 r. do 24 w 2017 r. Utrzymywany w jednostce stan osobowy strażaków uczestniczących w akcjach ratowniczych był wyższy od zadeklarowanego w porozumieniu o włączeniu OSP do kserg i umożliwiał realizację zadań określonych w powiatowym planie ratowniczym.

⁸ Dz.U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.

⁹ Pod numerem KRS 0000086525.

¹⁰ OSP nie prowadzi działalności gospodarczej.

¹¹ Dalej także: KP PSP.

¹² Dalej: kserg.

Wyszkolenie członków OSP biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych było zgodne ze standardami wyznaczonymi przez Komendanta Głównego PSP¹³ dla jednostek włączonych do ksrq. W celu podniesienia kwalifikacji, strażacy członkowie OSP uczestniczyli w szkoleniu e-learningowym z zakresu prowadzenia akcji ratunkowych. KP PSP udostępniał każdej osobie biorącej udział w szkoleniu kody i loginy do platformy, na której można było uczestniczyć w kursie e-learningowym. Pięciu członków jednostki po odbyciu wstępnego przeszkolenia w formie e-learningowej, zdobyło w 2018 r. uprawnienia strażaków ratowników OSP uczestnicząc w drugiej części kursu w formie stacjonarnej.

(dowód: akta kontroli str. 8, 14-30, 318-320)

1.3. Wyposażenie¹⁴ OSP było zgodne z zawartym porozumieniem w sprawie włączenia jednostki do ksrq oraz ze standardami wyznaczonymi przez Komendanta Głównego PSP, z wyjątkiem braku sygnalizatorów bezruchu. Jednostka posiadała dwa samochody pożarnicze: ciężki samochód gaśniczy wodno-pianowy typu Jelcz 004M GCBA 6/32 z 1992 r. oraz średni gaśniczy samochód typu MAN TGM GBA 3,5/24 z 2016 r., z zamontowanym na stałe wyposażeniem z zakresu ratownictwa wodnego, technicznego i medycznego. W skład wyposażenia jednostki wchodziły ponadto: cztery zestawy ochrony dróg oddechowych, ciężki zestaw hydrauliczny (rozpierzak kolumnowy, rozpierzak ramieniowy i nożyce), sprzęt oświetleniowy z agregatem prądotwórczym 2,2 kW, drabina wysuwana, trzy przęsła drabiny nasadkowej na samochodzie. Jednostka posiadała także dwie pilarki spalinowe, jedną piłę ratowniczą, pięć radiotelefonów nasobnych, dwie pompy szlamowe.

W strażnicy OSP wydzielone zostały dwa stanowiska garażowe; pomieszczenia były ogrzewane i zainstalowano system selektywnego alarmowania, polegający na selektywnym załączeniu syreny oraz jednoczesnym telefonicznym alarmowaniu strażaków. Nie posiadała ona natomiast „zalecanego”¹⁵ w standardach KG PSP, odpowiedniego zaplecza socjalnego: brak było natrysków, szatni oraz pralki, a szafki na ubrania dzielono na dwie osoby.

Urządzenia będące na wyposażeniu OSP były sprawne, poddawano je terminowym przeglądom i konserwacji. Aparaty ochrony dróg oddechowych wraz z maskami przechodziły regularne testy funkcjonalności w specjalistycznym zakładzie mechaniki precyzyjnej¹⁶. Po każdorazowym użyciu aparatu, w KP PSP był uzupełniany zapas powietrza i przeprowadzono przegląd urządzenia. Samochody pożarnicze podlegały regularnym przeglądom technicznym i były ubezpieczone. Kierowcy mieli ważne prawa jazdy oraz zezwolenia na prowadzenie pojazdów uprzywilejowanych. Strażnica przechodziła okresowe przeglądy oraz kontrole wynikające z przepisów prawa budowlanego.

Na podstawie dokumentacji czterech akcji ratowniczych¹⁷ przeprowadzonych przez OSP stwierdzono, że ratownicy, biorący w nich udział, posiadali wymagane wykształcenie, ważne badania okresowe i ubezpieczenie. W okresie objętym kontrolą stan wyposażenia oraz wykształcenia członków OSP umożliwiał realizację zadań przez jednostkę OSP będącą w ksrq.

(dowód: akta kontroli str. 14-29, 54-87, 93-118, 122-135, 137-144, 318-320)

¹³ Analiza potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych włączonych do krajowego systemu ratowniczego – gaśniczego” (marzec 2011 r.) – dokument przygotowany w Komendzie Głównej PSP i zaakceptowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

¹⁴ Według stanu na dzień 31 marca 2018 r.

¹⁵ W standardach wskazano: „w miarę możliwości”

¹⁶ Ostatnie badanie przeprowadzono 9 stycznia 2018 r.

¹⁷ Akcje ratownicze przeprowadzone przez OSP w Głowaczów w dniach: 17 listopada 2016 r., 21 listopada 2016 r., 7 stycznia 2017 r., 28 stycznia 2017 r.

1.4. W OSP nie wprowadzono procedur w zakresie przekazywania PSP informacji o obniżonej gotowości operacyjnej jednostki. Przyjęto praktykę informowania KP PSP w Kozienicach przez OSP o obniżonej gotowości bojowej w przypadku braku możliwości wyjazdu samochodu pożarniczego z powodów technicznych lub awarii innego sprzętu. Liczba członków OSP mogących brać udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych była weryfikowana podczas inspekcji gotowości operacyjnej prowadzonych przez KP PSP. W OSP nie prowadzono rejestru liczby członków OSP mogących brać udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych w określonym czasie. KP PSP w Kozienicach był informowany telefonicznie lub drogą radiową o obniżonej gotowości operacyjnej jednostki oraz o jej przywróceniu. W okresie objętym kontrolą wystąpiło osiem przypadków obniżonej gotowości operacyjnej jednostki. Brak gotowości operacyjnej spowodowany był awariami pojazdów i sprzętu gaśniczego. Nie informowano KP PSP o obniżonej gotowości operacyjnej jednostki z innego powodu.

(dowód: akta kontroli str. 17-20, 175-181, 318-320)

W latach 2014-2017 jednostka brała udział w 220 działaniach ratowniczych, w tym osiem alarmów okazało się fałszywych. Najczęstszą przyczyną podejmowania akcji ratowniczej były pożary – 110 przypadków (50%). Jednostka otrzymała ponadto 26 dyspozycji ze stanowiska kierownika KP PSP do podjęcia akcji ratowniczej, których nie zrealizowała. Spowodowane było to brakiem odpowiedniej obsady osobowej lub niesprawnym sprzętem. W ww. okresie, wystąpiło osiem przypadków cofnięcia dyspozycji do podjęcia akcji ratowniczej przez OSP, w tym trzy z powodu fałszywego alarmu.

(dowód: akta kontroli str. 178-181)

1.5. W okresie objętym kontrolą, KP PSP przeprowadził osiem inspekcji gotowości operacyjnej jednostki (po dwie w każdym roku kalendarzowym)¹⁸. Dotyczyły one sposobu alarmowania, gotowości ratowników do podjęcia działań ratowniczych, sprawności pojazdów, sprzętu gaśniczego i środków łączności oraz prowadzenia dokumentacji operacyjnej. W trakcie inspekcji prowadzone były także ćwiczenia praktyczne, sprawdzające umiejętności strażaków ratowników w trakcie prowadzonych akcji ratowniczych. Stwierdzono, że stan wyposażenia i wyszkolenia członków OSP był zgodny z zadeklarowanym w porozumieniu dotyczącym włączenia jednostki do ksrq, a jednostka posiada gotowość do podjęcia akcji ratowniczej.

Według KP PSP stan wyszkolenia i wyposażenia jednostki spełnia standardy określone przez KG PSP, a wyszkolenie członków jednostki umożliwia pełne wykorzystanie sprzętu będącego na jej wyposażeniu.

(dowód akta kontroli str. 179, 321-323)

1.6. Zdaniem Prezesa OSP do głównych problemów związanych z realizacją przez jednostkę działalności w zakresie ochrony przeciwpożarowej należy zaliczyć:

- niski budżet jednostki i niewielkie dofinansowanie z Urzędu Gminy oraz ksrq uniemożliwia zakup odpowiedniej ilości sprzętu, skutkuje to niedoposażeniem jednostki w niezbędny sprzęt specjalistyczny (OSP nie posiada sygnalizatorów bezruchu, mimo że w jednostce włączonej do ksrq są one wymagane, potrzebny jest detektor wielogazowy, którego nie posiada żadna jednostka na terenie Gminy Głowaczów oraz trójnóg ratowniczy) oraz środki ochrony osobistej;
- awaryjność będącego na wyposażeniu jednostki 26-letniego samochodu typu ciężkiego (jedynego na terenie całej gminy Głowaczów);

¹⁸ Oceny uzyskane przez OSP, w skali od 2 do 5, to: sześć ocen 4 i dwie oceny 3 (w latach 2015 i 2016).

- niewielką liczbę szkoleń oraz brak możliwości uczestnictwa we wszystkich szkoleniach;
- dużą liczbę obowiązków w zakresie prowadzenia dokumentacji i księgowości, jednostka nie zatrudnia osób wyspecjalizowanych w prowadzeniu dokumentacji, a obowiązków w tym zakresie stale przybywa;
- niskie ekwiwalenty, które nie zachęcają młodych ludzi do zasilania struktur OSP.
(dowód: akta kontroli str. 14-29)

1.7. OSP otrzymywała pomoc publiczną w formie dotacji od KG PSP na realizację zadania publicznego „Zapewnienie gotowości bojowej jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do ksrsg”. W latach 2014 – 2017, jednostka zawarła cztery umowy z KG PSP¹⁹ na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 236 150 zł, w tym na wydatki bieżące 16 150 zł i majątkowe 220 000 zł. W wyniku realizacji umów dofinansowania zostały zakupione środki trwałe: średni samochód ratowniczo-gaśniczy za kwotę 847 470 zł²⁰ i motopompa za 30 240 zł²¹ oraz sprzęt przeciwpożarowy, środki ochrony osobistej, bramy garażowe i kurs pierwszej pomocy o łącznej wartości 32 716,76 zł²² (wydatki bieżące).

Dotacje były przekazywane jednostce z przeznaczeniem na określony w umowie cel. Umowy dotacyjne pomiędzy OSP i KG PSP nie przewidywały możliwości przekazania środków innym podmiotom. W umowie z 2017 r. postanowiono, że umowa może być rozwiązana przez zleceniodawcę w przypadku przekazania części lub całości dotacji osobie trzeciej w sposób niezgodny z umową. Środki wpływały na rachunek OSP, który zgodnie z umową miał być utrzymany przez OSP do chwili dokonania ostatecznych rozliczeń z KP PSP.

W trakcie realizacji zadania OSP zawarła z Gminą Głowaczów porozumienia²³ w sprawie realizacji zakupów współfinansowanych dotacją ksrsg. W porozumieniach ustalono, że realizację zakupu powierza się Gminie Głowaczów i w celu pokrycia kosztów zakupu OSP przeleje środki na rachunek Gminy. Pula środków przeznaczonych na zakup ulegała zwiększeniu o środki, którymi dysponowała Gmina (własne oraz z innych źródeł). Po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i dokonaniu zakupu, Gmina protokołem zdawczo-odbiorczym przekazywała przedmiot zakupu OSP.

Zgodnie z umową z KG PSP, po zakończeniu realizacji zadania OSP otrzymywała opinię od KP PSP, który po weryfikacji dokumentacji związanej z zakupem, stwierdzał, że zadanie publiczne zostało zrealizowane zgodnie z umową.

(dowód: akta kontroli str. 193-280, 318-320)

Prezes Zarządu OSP wyjaśnił, że pomimo zlecenia zakupu w formie porozumienia Gminie Głowaczów, w latach 2014 - 2015 Zarząd OSP miał wpływ na wybór wykonawców w zakresie zakupu towarów i usług. W tym czasie została zakupiona motopompa Tohatsu (współfinansowana dotacją ksrsg – 20 000 zł) oraz sprzęt przeciwpożarowy i środki ochrony osobistej (udział środków ksrsg 7 500 zł). W obu przypadkach wybrano najkorzystniejszą ofertę spośród firm współpracujących z jednostką. W latach 2016 - 2017 wyboru dostawców towarów i usług dokonywali pracownicy Urzędu Gminy Głowaczów. Zdaniem Prezesa, Zarząd OSP powinien

¹⁹ Umowa nr 3911/0709003/2014 z 11 lipca 2014 r., umowa nr 3863/0709003/2015 z 9 lipca 2015., umowa nr 4132/0709003/2016 z 19 lipca 2016 r., umowa nr 3639/0709044/2017 z 26 lipca 2017 r.

²⁰ Oprócz dotacji ksrsg w wysokości 200 000 zł, źródłem finansowania zakupu były: dotacja Powiatu Koziernickiego w kwocie 344 470,42 zł, dotacja Województwa Mazowieckiego w kwocie 100 000 zł, dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środki własne Gminy Głowaczów w kwocie 12 999,58 zł.

²¹ Źródła finansowania: dotacja ksrsg 20 000 zł i środki własne Gminy Głowaczów 10 240 zł.

²² Źródła finansowania: dotacja ksrsg 16 150 zł, Gmina Głowaczów 12 801,76 zł, dotacja MSWiA 3 765 zł.

²³ Porozumienia zawarto: 16 grudnia 2014 r., 15 września 2015 r., 14 lipca 2016 r., 19 września 2017 r.

mieć w każdym przypadku decydujący wpływ na rodzaj kupowanego wyposażenia ponieważ jest jego użytkownikiem.

(dowód: akta kontroli str. 26-32)

Z wykonania zadań OSP składała sprawozdania końcowe, które poddane były ocenie KP PSP w Kozienicach. W wydanych opiniach²⁴ dotyczących wykorzystania dotacji, Komendant po weryfikacji przedstawionych dokumentów stwierdził we wszystkich przypadkach, że zadanie publiczne zostało zrealizowane zgodnie z umową.

KP PSP poinformował, że sprawozdania końcowe z wykonania zadania publicznego zostały zatwierdzone przez zleceniodawcę po dokonaniu rozliczenia, według wytycznych, zasad wydatkowania i rozliczania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania pn.: „Zapewnienie gotowości bojowej jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego”. Jednostka OSP prowadziła ewidencję zakupionego majątku, wpisując go do ksiąg inwentarzowych.

(dowód: akta kontroli str. 282-286)

OSP był zobowiązany do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania publicznego, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o rachunkowości. Ponadto umowy dotacyjne zobowiązywały OSP do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją zadania przez 5 lat.

Ustalono, że jednostka posiadała dokumentację finansowo-księgową zadania publicznego w postaci: umów dotacji, faktur zakupu, sprawozdań końcowych oraz opinii KP PSP w Kozienicach. Przyjęcie na stan zakupionych środków trwałych i wyposażenia zostało ujęte w księgach inwentarzowych jednostki. Wpływy środków pieniężnych otrzymanych na podstawie przyznanych dotacji oraz ich rozchody (przekazanie na konto Urzędu Gminy Głowaczów) zostały zaewidencjonowane w ewidencji księgowej OSP.

(dowód: akta kontroli str. 88-92, 193-280, 318-320)

1.8. W 2015 r. jednostka otrzymała za pośrednictwem ZOSP dotację ze środków MSWiA w wysokości 21 505 zł²⁵ na dopłatę do zakupu umundurowania (18 710 zł) i sprzętu (2 795 zł). Dotacja została przyznana przez Prezydium Zarządu OW ZOSP²⁶. Zgodnie z informacją uzyskaną od Dyrektora Zarządu Wykonawczego OW ZOSP, umowę na realizację tego zadania zawierał z MSWiA Zarząd Wykonawczy ZOSP. Oddział Wojewódzki ZOSP realizował zadanie w części dotyczącej OSP z terenu województwa mazowieckiego. Procedury związane z ubieganiem się przez OSP o dotację ze środków MSWiA, zasady udzielania dotacji oraz sposób ich rozliczania wynikały z corocznie zawieranej umowy pomiędzy ZOSP i Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz uchwał²⁷ Prezydium Zarządu OW ZOSP województwa mazowieckiego. Procedury te nie przewidywały sporządzania takich dokumentów jak: umowa pomiędzy ZOSP i OSP, decyzja organu przyznającego dotację, decyzja stwierdzająca prawidłowość wydatkowania środków. Sprawozdania z wydatkowania dotacji sporządzał ZOSP dla poszczególnych zadań objętych dofinansowaniem. OSP otrzymywały z ZOSP informację o przyznanej dotacji i zasadach dokonania zakupu oraz sposobu udokumentowania transakcji.

(dowód: akta kontroli str. 193-194, 282-288)

²⁴ Opinie z 29 grudnia 2014 r., 29 grudnia 2015 r., 12 grudnia 2016 r., 29 grudnia 2017 r.

²⁵ Dotacja przekazywana w transzach: 3 170 zł, 3 060 zł, 8 910 zł, 3 765 zł, 2 600 zł.

²⁶ Uchwała nr 12/2015 z 9 kwietnia 2015 r.

²⁷ W okresie objętym kontrolą dotyczyło to uchwały nr 81/9/2014 z dnia 18 lutego 2014 r. i nr 38/2012 z dnia 11 grudnia 2011 r.

W 2015 r. OSP Głowaczów otrzymała pięć informacji z ZOSP o przyznanej dotacji w łącznej kwocie 21 505 zł. Zakupy były dokonywane w sklepie Oddziału ZOSP w Radomiu. ZOSP nie przekazywał kwoty dotacji na rachunek OSP, natomiast kwota do zapłaty, wynikająca z wystawionej faktury, była pomniejszana o wartość przyznanej dotacji, na którą w kasie ZOSP wystawiano dokument KP.

(dowód: akta kontroli str. 230-238, 289-313)

Komendant Gminny Ochrony Przeciwpożarowej wyjaśnił, że zakup był dokonywany w Oddziale Wojewódzkim ZOSP – Filia w Radomiu, ponieważ OSP zależało na przeprowadzeniu korzystnej transakcji. OSP nie dostałby dotacji, gdyby zakup nie był dokonany w sklepie ZOSP. Związek nie przelewał fizycznie kwoty dotacji na konto jednostki, a na fakturach kwota do zapłaty była pomniejszona o wartość dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 314-317)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

OSP, na podstawie porozumień, zleciła Gminie Głowaczów realizację zakupów oraz przekazała na jej rachunek dotację kserg w łącznej kwocie 236 150 zł, pomimo że umowy dotacyjne nie dopuszczały takiej możliwości. W umowie²⁸ z 2017 r. w § 11 ust. 1 pkt 3 postanowiono, że umowa może być rozwiązana ze skutkiem natychmiastowym w przypadku przekazania przez zleceniobiorcę części lub całości dotacji osobie trzeciej w sposób niezgodny z umową.

Z-ca Prezesa OSP wyjaśnił, że porozumienia z Gminą Głowaczów były zawierane i środki były przekazane na jej konto, ponieważ Gmina przeznaczyła własne środki na zakup (współfinansowała te zakupy) i chciała mieć kontrolę. Nie było to kwestionowane w trakcie kontroli wykorzystania dotacji w Komendzie Powiatowej PSP (kopia porozumień była przekazywana wraz z całą dokumentacją).

(dowód: akta kontroli str. 314-317)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zgodnie z zasadami określonymi w art. 43 i 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych prawo realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych przysługuje ogółowi podmiotów, a wydatki powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Środki publiczne pochodzące z dotacji MSWiA w 2015 r. nie były wydatkowane zgodnie ww. zasadami. Jednostka nie miała możliwości swobodnego wyboru wykonawców, ponieważ otrzymanie dofinansowania za pośrednictwem OW ZOSP, uwarunkowane było koniecznością dokonania zakupu w sklepie Związku. Taki system sprzedaży uniemożliwił pozyskanie ofert od innych podmiotów funkcjonujących na rynku oraz ograniczył możliwość dokonania zakupu w sposób oszczędny, z zachowaniem ww. zasad wydatkowania środków publicznych.

(dowód: akta kontroli str.230-234,282-284)

²⁸ Umowa nr 3639/0709044/2017 z dnia 26 lipca 2017 r.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁹, wnosi o nieprzekazywanie dotacji (w części lub całości) innym podmiotom, o ile umowa tego nie przewiduje.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia września 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler

Dyrektor

Grzegorz Kapela
Główny specjalista kontroli państwowej

²⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.